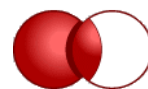

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBIH
SARAJEVO**

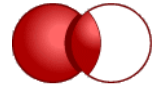
Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR – 017, 013 – 03/04

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
na dan 31. prosinca 2003. godine**

FEDERALNA DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

Sarajevo, lipanj 2004. godine

**MENADŽMENTU
FEDERALNE DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO**

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvješća **Federalne Direkcije za civilno zrakoplovstvo** iskazanu na stranicama 1 do 8, za godinu koja je završila 31. prosinca 2003. godine. **Za ova izvješća odgovornost snosi menadžment Federalne Direkcije za civilno zrakoplovstvo.** Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili, na osnovu ovlaštenja sukladno Zakonu o reviziji budžeta/proračuna u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 48/99), a sukladno INTOSAI međunarodnim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvješćima značajnih pogrešaka kao i da li su finansijske transakcije izvršene sukladno zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primjenjenih računovodstvenih načela i vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvješća i ocjenu primjene propisa. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdani osnov za izražavanje našeg mišljenja.
3. **Nakon obavljene revizije finansijskih izvješća Proračuna i finansijskih izvješća transakcijskog računa Federalne Direkcije za civilno zrakoplovstvo, skrećemo pažnju na slijedeće činjenice :**
  - neriješeni pravni status transakcijskog računa Direkcije, vođenje posebnog knjigovodstva i sastavljanje posebnih finansijskih izvješća, a što je suprotno Zakonu o riznici i Napatku o izvršavanju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice jer podračun nije bio u okviru JRT-a i Glavne knjige Riznice;
  - nedovoljno funkcioniranje sistema internih kontrola u dijelu nedosljedne primjene Zakona o budžetima/proračunima u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta/proračuna;
  - evidentiranje vlastitih prihoda vršeno je suprotno Zakonu o budžetima/proračunima u FBiH, Pravilniku o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Uredbi o računovodstvu budžeta/proračuna;
  - nije se u potpunosti primjenjivala Uredba o računovodstvu budžeta/proračuna u FBiH u dijelu koji se odnosi na priznavanje rashoda i izdataka prema načelu modificiranog nastanka događaja;
  - nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem stalnih sredstava Direkcije na dan 31.12.2003. godine što nije sukladno Zakonu o računovodstvu, članku 23. Uredbe o računovodstvu budžeta/proračuna i članku 73. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u F BiH.

4. U vezi finansijskih izvješća Federalne Direkcije za civilno zrakoplovstvo sastavljenih na dan 31.12.2003. godine, dajemo mišljenje s rezervom iz razloga navedenih u točki 3.

Zenik generalnog revizora

Generalni revizor

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

IZVJEŠĆE
O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
FEDERALNE DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
NA DAN 31.12.2003.GODINE

I UVOD

Federalna direkcija za civilno zrakoplovstvo je formirana na osnovu Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave (u daljem tekstu Direkcija). U okviru svog djelokruga rada, a sukladno Zakonu o federalnim ministarstvima i drugima tijelima federalne uprave, Direkcija obavlja stručne i druge poslove utvrđene Zakonom u okviru nadležnosti Federacije BiH, a koji se odnose na: planiranje, koordinaciju i razvoj standardizacije i održavanja kapaciteta aerodromskih objekata i opreme kontrole leta i zrakoplovnih sredstava; obavljanje koordinacije avioprevoznika; strategiju civilnog zrakoplovstva; aeronautičku inspekciju; dozvole za letenje; aerodromsko rukovođenje i statistiku; sigurnost letenja; aeronavigaciju; spasilačku službu; prijem i predaju poruka; obuku i razvoj kadrova kroz odgovarajuće institucije preduzeća iz oblasti zračnog prometa i vršenje drugih poslova koji se federalnim zakonom stavljaju u nadležnost Direkcije.

Direkcija je potrošačka jedinica u okviru Federalnog ministarstva prometa i komunikacija a osim toga ostvaruje i evidentira vlastite prihode na posebnom transakcijskom računu neovisno od Glavne knjige Riznice. Pored toga što izrađuje finansijska izvješća za poslovanje preko Jedinstvenog računa Riznice, Direkcija vodi i posebno knjigovodstvo i pravi zasebna finansijska izvješća za poslovanje preko transakcijskog računa.

Unutrašnja organizacija i način rada Direkcije utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva prometa i komunikacija br. 07/6-02-143/2000 od 31.01.2000. godine na koji je Vlada Federacije BiH dala saglasnost aktom broj 4/2000 od 13.01.2000. godine.

Direkcijom rukovodi direktor, a za svoj rad je odgovoran nadležnom Ministarstvu.

Unutrašnja organizacija se zasniva na grupisanju poslova i zadataka iz djelokruga Direkcije, stepenu njihove složenosti, srodnosti i međusobnoj povezanosti u procesu rada, te njihovom obimu, shodno načelu racionalnosti u njihovom izvršenju.

Direkcija je smještena u Mostaru u ul. Ante Starčevića bb, u prostorijama Vlade FBiH i u Sarajevu ul. Čemaluša br. 6 u iznajmljenom prostoru Preduzeća «Energoinvest» DD Sarajevo.

II OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Po preporukama datim u prethodnoj reviziji, tim za reviziju konstatuje da su ispoštovane preporuke koje se odnose na: iskazivanje početnih stanja svih potraživanja za izvršene usluge po osnovu obavljanja vlastite djelatnosti, ostvareni izdaci su korišteni samo za namjene određene u Proračunu i to do visine utvrđene u njegovom posebnom dijelu; postupanje sukladno Uredbi o postupku nabavke roba, uslugama i ustupanju radova; za neblagovremena plaćanja naknada za navigacijske usluge prilazne i aerodromske kontrole letenja poduzimane su odgovarajuće mjere za naplatu istih (opomene); izvršen je popis obveza i potraživanja na dan 31.12.2003. godine; ustrojena je evidencija naplate potraživanja na podračunu Direkcije.

Od preporuka iz prethodnog revizijskog Izvješća koje nisu ispoštovane navodimo najznačajnije:

Utvrđeno je nepotpuno funkcioniranje sistema internih kontrola koje bi u potpunosti bile dostatne za punu zaštitu imovine i sredstava; priznavanje prihoda i primitaka i rashoda i izdataka se ne vrši sukladno Uredbi o računovodstvu budžeta/proračuna u FBiH po načelu modificiranog nastanka događaja; nije usklađeno stanje osnovnih sredstava i izvora sredstava iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom (inventarisanjem) sukladno Zakonu o računovodstvu i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta/proračuna; nije organizirana vlastita računovodstveno-financijska služba.

III CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj revizije financijskih izvješća je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o tome da li su financijska izvješća pripremljena u svakom značajnom pogledu, sukladno sa važećom regulativom. Cilj revizije je i ocjena računovodstvenog sustava kao i ocjena sustava internih kontrola u smislu da li su prikladno postavljene za sprečavanje ili otkrivanje značajnog pogrešnog prikazivanja i da li sustav internih kontrola funkcionira.

Cilj revizije je da se ispitaju financijska izvješća kako bi se steklo razumno uvjerenje da su isti u svim značajnim iznosima realno i objektivno predstavljeni, cjeloviti i valjani, da li su isplate javnih rashoda ili korištenje prihoda vršene uz odgovarajuća ovlaštenja i za predviđene svrhe.

Cilj revizije je provjera da li su primjenjene preporuke iz prethodne revizije.

Revizijom financijskih izvješća biti će dati nalazi i preporuke za dalji rad sa naglaskom na što efikasniju i ekonomičniju zaštitu imovine i trošenje sredstava, kao i stvaranje podloge za uvođenje, primjenu i efikasan rad interne kontrole.

IV NALAZI I PREPORUKE

a) Menadžment i sistem internih kontrola

Prilikom analize rada menadžmenta i sistema internih kontrola, revizorski tim je sukladno sa INTOSAI standardom točka 142. izvršio procjenu da li sistem interne kontrole pomaže zaštitu imovine i resursa, da li se osigurava tačnost i cjelovitost računovodstvenih evidencija i pouzdanost financijskih izvješća u Direkciji.

U skladu sa ovlaštenjima naredbodavac za izvršenje financijskog plana Direkcije je direktor koji rukovodi Direkcijom sa pravima, obvezama, odgovornostima i ovlaštenjima sukladno Zakonu i za svoj rad neposredno je odgovoran ministru nadležnog Ministarstva.

Tim za reviziju je utvrdio da se knjigovodstveno evidentiranje potraživanja od kupaca za navigacione usluge vrši u suprotnosti sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta/proračuna po kojima se prihodi priznaju po načelu modificiranog nastanka događaja odnosno kad su mjerljivi i raspoloživi.

Uvidom u pomoćne evidencije, konstatirano je da Direkcija nije zaračunavala za sve neplaćene fakture za izvršene usluge, zateznu kamatu po stopi 8,8 % godišnje a sukladno Naredbi o naplati navigacijskih usluga prilazne i aerodromske kontrole letenja na međunarodnim aerodromima u Sarajevu, Mostaru i Tuzli.

Na temelju raspoložive dokumentacije, revizorski tim je utvrdio da pojedini izdaci nisu razgraničeni sukladno Pravilniku o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Uredbi o računovodstvu budžeta/proračuna po načelu modificiranog nastanka događaja (usluge osiguranja automobila u iznosu od 4.791,80 KM).

Napominjemo da popis potraživanja na dan 31.12. 2003. godine sadrži i potraživanja iz ranijih godina (iz 1999. godine). U 2003. godini nije izvršena procjena zastarjelosti potraživanja.

Revizijom je utvrđeno, da Direkcija u 2003. godini nije imala uspostavljenu računovodstveno-financijsku kao ni pravnu službu koje bi pojačali kontrolu materijalno-financijskog poslovanja kao i kontrolu financijske dokumentacije i prijenosa ovlaštenja i odgovornosti sukladno sa važećom zakonskom regulativom što je imalo za posljedicu određene propuste i nepravilnosti.

Ministarstvo je sklopilo sa trećim licem Ugovor o djelu za vođenje knjigovodstva i za izradu godišnjeg obračuna te radnji koje prethode istom. Zbog povećanog obima posla te specifičnosti u poslovanju Direkcije, tim za reviziju smatra da navedeni način vođenja knjigovodstvenih evidencija nije adekvatan kako zbog nedovoljne kontrole financijske dokumentacije tako i praćenja poslovnih promjena.

Da se radi efikasnog poslovanja, pravovremenog i pouzdanog financijskog izvješćivanja i sukladnosti sa postojećim zakonima i propisima, u potpunosti uspostavi sistem internih kontrola kao skup postupaka kojih će se pridržavati svi uposleni.

b) Obavljanje poslova iz nadležnosti Direkcije

Sukladno Ugovorima sa Republikom Hrvatskom i Srbijom i Crnom Gorom, koje je sklopila Direkcija za civilnu avijaciju BiH, zračni prostor srednjeg i visokog neba kontroliraju naprijed navedene države dok Bosna i Hercegovina kontrolira samo zračni prostor donjeg nivoa odnosno terminalne prilaze aerodromima.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju i na osnovu izjava odgovornih osoba u Sektorima, konstatirano je da je Direkcija u 2003. godini realizirala poslove predviđene Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave kao i Zakonom o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Direkcije predviđeni Odsjek za kontrolu letenja Bihać nije uspostavljen. Razlog ovome su, prema izjavi odgovorne osobe, neriješeni imovinski odnosi između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine po pitanju aerodroma koji se dijelom nalazi na teritoriju Republike Hrvatske.

c) Poslovanje putem Jedinstvenog računa Riznice FBiH

Ukupno raspoloživa sredstva Direkcije za 2003. godinu su iznosila 2.627.976,00 KM. Ostvareni rashodi iz Proračuna u 2003. godini su iznosili 2.539.678,86 KM.

Na osnovu uvida u prezentiranu dokumentaciju, konstatovano je da su ostvareni izdaci Proračuna u odnosu na raspoloživa sredstva Proračuna manji za 88.297,14 KM ili za 3,36%. Navedeni rashodi i izdaci odnose se na bruto plaće i naknade (1.848.266,17 KM), doprinose poslodavca (163.796,43 KM) i izdatke za materijal i usluge (527.616,26 KM).

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da su bruto plaće i naknade uposlenika u ukupnom iznosu financirane iz Proračunom predviđenih sredstava.

Isto tako, revizorski tim je utvrdio da je za dva mjeseca 2003. godine pojedinim uposlenicima isplaćivan poseban dodatak u apsolutnom iznosu a što nije u skladu sa odredbama člana 161. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u FBiH.

Ukupan broj uposlenih na dan 31.12.2003. godine u Ministarstvu bio je 103, broj uposlenih planiran budžetom iznosi 87, dok planirani broj uposlenih predviđen Pravilnikom o sistematizaciji iznosi 161.

Da se prilikom obračuna posebnog dodatka na plaću primjenjuju odredbe članka 161. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u FBiH.

d) Poslovanje putem posebnog transakcijskog računa Direkcije

Pored prihoda iz Proračuna, Direkcija je u 2003. godini ostvarila vlastite prihode u iznosu od 5.050.413,81 KM koji su evidentirani na transakcijskom računu. Vlastiti prihodi su planirani Planom prihoda i rashoda za 2003. godinu na koji je Vlada Federacije BiH dala suglasnost aktom V broj.510/2003 od 17.04.2003. godine.

Uvidom u analitičke knjigovodstvene evidencije podračuna Direkcije, utvrđeno je da se navedeni prihodi odnose na:

- prihode ostvarene po osnovu naplate navigacionih usluga u iznosu od 1.517.902,59 KM,
- prihoda od pruženih usluga zračne navigacije u iznosu od 2.434.205,95 KM,
- prihode od doznake Međunarodnog aerodroma Sarajevo u iznosu od 1.000.000,00 KM,
- prihoda od pozitivnih kursnih razlika i kamata na depozite u banci i iznosu od 91.795,06 KM i
- prihoda iz ranijeg perioda u iznosu od 6.510,21 KM.

Prihodi u iznosu od 1.517.902,59 KM su ostvareni po osnovu naplate navigacionih usluga sukladno Naredbi o naplati navigacijskih usluga prilazne i aerodromske kontrole letenja na međunarodnim aerodromima u Sarajevu, Mostaru i Tuzli broj 01-27-2942-2/02 od 14.12.2002. godine a koja se primjenjivala u 2003. godini.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, revizorski tim je utvrdio da se za navigacione usluge ispostavljaju mjesečne fakture avio kompanijama a koje se knjigovodstveno evidentiraju na potraživanjima od kupaca i na prihodima bez vremenskog razgraničenja prihoda. Navedeno evidentiranje je u suprotnosti sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta/proračuna po kojima se prihodi priznaju po načelu modificiranog nastanka događaja odnosno kad su mjerljivi i raspoloživi.

Direkcija je bila dužna zaračunati, za sve neplaćene fakture za izvršene usluge, zateznu kamatu po stopi 8,8 % godišnje a u skladu sa Naredbom o naplati navigacijskih usluga prilazne i aerodromske kontrole letenja na međunarodnim aerodromima u Sarajevu, Mostaru i Tuzli. Uvidom u pomoćne evidencije, utvrđeno je da Direkcija nije zaračunavala predviđenu zateznu kamatu.

Prihodi u iznosu od 2.434.205,95 KM se odnose na prihode po osnovu Odluke o raspodjeli i načinu utroška novčanih sredstava ostvarenih na temelju pruženih usluga zračne navigacije u 2001. godini broj 196/02 od 12.11.2002. godine i Odluke o raspodjeli i načinu utroška novčanih sredstava ostvarenih na temelju pruženih usluga zračne navigacije u 2002. godini broj 102/03 od 14.07.2003. godine donešene od strane Vijeća ministara a koje se naplaćuju po osnovu Odluke o izmjeni i dopuni informacije o pravilima određivanja rutnih naknada prikupljenih od strane EUROCONTROL-a u ime Bosne i Hercegovine.

Prema izjavi odgovorne osobe, EUROCONTROL mjesečno doznačava sredstva ostvarena na temelju pruženih usluga zračne navigacije, Trezoru BiH koji navedena sredstva godišnje transferira Federalnoj Direkciji. Naplaćena sredstva u 2003. godini se odnose na izvršene usluge u 2001. i 2002. godini.

Prihodi od doznake Međunarodnog aerodroma Sarajevo u iznosu od 1.000.000,00 KM se odnose na doznaku na ime učešća u nabavci terminalnog radara za kontolu letenja Sarajevo a po Odluci Vlade FBiH broj 643/02 od 28.12.2002. godine i Odluci Upravnog odbora Međunarodnog aerodroma Sarajevo. Uvidom u navedene Odluke, revizijski tim nije mogao utvrditi da li proističu prava Aerodroma po osnovu učešća u nabavci terminalnog radara.

Da se evidentiranje prihoda od navigacijskih usluga vrši sukladno Zakonu o budžetima/proračunima u FBiH, Pravilniku o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Uredbi o računovodstvu budžeta/proračuna po kojima se prihodi priznaju po načelu modificiranog nastanka događaja odnosno kad su mjerljivi i raspoloživi,

Da se izvrši obračun zatezne kamate za kašnjenja u plaćanju navigacijskih usluga sukladno Naredbi o naplati navigacijskih usluga prilazne i aerodromske kontrole letenja na međunarodnim aerodromima u Sarajevu, Mostaru i Tuzli.

Rashodi su planirani Programom prihoda i rashoda Direkcije za 2003. godinu u iznosu od 17.620.000,00 KM a koji bi se financirali iz vlastitih prihoda i kreditnim aranžmanom za nabavku terminalnog radara na aerodromu Sarajevo u iznosu od 11.046.400,00 KM.

Izdaci za usluge opravki i održavanje opreme su isplaćeni u iznosu od 3.319.014,87 KM i odnose na izdatke po osnovu Ugovora o obezbjeđenju usluga zračnog prometa za Međunarodni aerodrom Sarajevo sklopljenim sa tvrtkom AIRCO, Republika Francuska (3.248.170,75 KM). Navedeni ugovor regulira pitanje vršenja prilazne kontrole zračnog prometa koju će vršiti Direkcija uz AIRCO-ov doprinos u smislu ljudstva i implementacije opreme jer Direkcija nije raspolagala sa dovoljno kvalificiranog kadra za kontrolu letenja. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je nakon objavljenog međunarodnog tendera, Komisija za odabir koju su pored predstavnika Direkcije činili predstavnici EUROCONTROL-a i Direkcije za civilnu avijaciju BiH, odabrala najpovoljniju ponudu tvrtke AIRCO.

Utvrđeno je da prilikom isplate pojedinih Ugovora o djelu nisu obračunati pripadajući porezi sukladno Zakonu o porezu na plaću i Zakonu o doprinosima.

Uvidom u dokumentaciju, utvrđeno je da su na poziciji ugovorenih usluga knjižene i isplate novčanih naknada po osnovu angažovanja pripadnika Vojske Federacije za potrebe službe potrage i spašavanja (SAR misije) na osnovu Ugovora broj 08-03-41-1448/02 od 20.06.2002. godine zaključenog između Federalne direkcije za civilno zrakoplovstvo (kao naručioca) i FMO i VF (kao izvršioca). Navedenim ugovorom je regulisano da naručilac prihvata obavezu da isplati izvršiocu nadoknadu za vršenje dežurstva za angažovanje pripadnika Zračnih snaga VFBiH iz kontrolnog borbenog tima, izraženu kroz redovnu dnevnicu u zemlji. Naknada se obračunavala jednom mjesečno i istu je naručilac uplaćivao na račun izvršioca (fizičkog lica) na osnovu ispostavljenog računa od strane Vojne jedinice čiji su pripadnici angažovani po ovom ugovoru.

Na temelju raspoložive dokumentacije, revizorski tim je utvrdio da pojedini izdaci nisu razgraničeni sukladno Pravilniku o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Uredbi o računovodstvu budžeta/proračuna po načelu modificiranog nastanka događaja (usluge osiguranja automobila u iznosu od 4.791,80 KM).

Tijekom revizije, konstatirano je da se pojedini isplaćeni izdaci odnose na 2002. godinu a knjiženi su na teret rashoda 2003. godine (358.136,45 KM).

Da se knjigovodstveno evidentiraju rashodi u periodu u kojem su stvarno i nastali sukladno načelu modificiranom nastanku događaja,

Da se izvrši pravilan obračun i uplata poreza na dodatna primanja i poreza na promet usluga na isplaćene ugovore o djelu i ugovore o privremenim i povremenim poslovima,

Da se u suradnji sa nadležnim institucijama FBiH riješi pitanje angažiranja Vojske FBiH za potrebe službe potrage i spašavanja (SAR misija) na način da se sredstva osiguraju (planiraju) u okviru Proračuna Vojske FBiH.

STANJE IMOVINE, POTRAŽIVANJA I OBVEZA

Revizijom je utvrđeno da je Direkcija donijela Odluku o provedbi redovnog popisa sredstava i obveza za 2003. godinu br.10-27-2129-4/03 od 19.11.2003. godine nakon koje je doneseno Rješenje o imenovanju Komisije za utvrđivanje stanja osnovnih sredstava i obveza. Navedena Odluka odnosi se na popis sredstava i obveza na transakcijskom računu i Glavnoj knjizi Trezora.

Navedena Komisija je sačinila Izvješće (zapisnik) o popisu osnovnih sredstava, sitnog inventara i alata kao i o popisu novčanih sredstava, potraživanja i obaveza broj 10-1-14-3-2129-6-A/04 od 02.03.2004. godine.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da Komisija nije izvršila usklađivanje stanja osnovnih sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom (inventurom) suprotno Zakonu o računovodstvu, Pravilniku o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Uredbi o računovodstvu budžeta/proračuna u FBiH tako da revizijski tim nije mogao potvrditi iskazano stanje stalnih sredstava.

Da se sukladno članku 23. Uredbe o računovodstvu budžeta/proračuna i članku 73. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH, utvrdi stvarno stanje stalnih sredstava proračuna i proračunskih korisnika na dan 31.12. tekuće godine.

Revizijom je utvrđeno da je u 2003. godini izvršena nabavka terminalnog radara u ukupnom iznosu od 9.587.146,17 KM.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je na osnovu Odluke o izmjeni Odluke o davanju garancije za kreditno zaduženje FBiH br.642/02 od 23.12.2002. godine, Vlada FBiH sklopila Ugovor o kreditnom zaduženju FBiH sa Investicijskom Bankom FBiH za plaćanje neplaćenog iznosa od 7.000.000,00 KM kupoprodajne cijene terminalnog prilaznog radara za kontrolu letenja aerodroma Sarajevo br. DK-162-216-0991-V/03-01-27 od 27.01.2003. godine (u ime Vlade Ugovor je potpisao zamjenik ministra finansija FBiH i ministar prometa i komunikacija FBiH). Navedenom Odlukom je utvrđeno da će Federalna direkcija civilne avijacije u cijelosti izmiriti kreditno zaduženje godišnjim prijenosom sredstava od 1.000.000 KM obezbjedenih iz preleta zračnog prostora BiH sa svog transakcijskog računa na transakcijski račun JRT-a.

Odlukom Upravnog Međunarodnog aerodroma Sarajevo br.01-5321 od 12.11.2002. godine odobreno je izdvajanje sredstava u iznosu od 500.000,00 EUR-a na ime pružanja finansijske potpore za obezbjeđenje izvora financiranja nabavke terminalnog radara za kontrolu letenja Sarajevo. Direkciji je u 2003. godini izvršena doznaka sredstava od Međunarodnog aerodroma Sarajevo u iznosu od 1.000.000,00 KM. Ostatak sredstava u iznosu od 2.000.000,00 KM je realiziran iz vlastitih sredstava Direkcije.

Revizijom je utvrđeno je da je iznos od 7.000.000,00 koji se odnosi na kreditno zaduženje za kupovinu terminalnog radara knjigovodstveno evidentiran na poziciji kratkoročnih razgraničenja što je u suprotnosti sa Uredbom o računovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH.

Da se knjigovodstveno evidentiranje kreditnog zaduženja Direkcije izvrši sukladno Uredbi o računovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da su potraživanja na dan 31.1.2003. godine iskazana u iznosu od 419.780,76 KM. Ističemo posebno potraživanja od avio kompanije "Air Bosna" u iznosu od 171.127,40 KM: Tijekom 2003. godine Direktor je poduzeo određene mjere po pitanju naplate navedenih potraživanja i pokretanja sudskog postupka.

Također napominjemo da popis potraživanja na dan 31.12. 2003. godine sadrži i potraživanja iz ranijih godina (iz 1999. godine). U 2003. godini nije izvršena procjena zastarjelih potraživanja sukladno zakonskim propisima.

Da Direkcija nastavi poduzete aktivnosti po pitanju naplate evidentiranih potraživanja,

Da se izvrši procjena zastarjelih potraživanja sukladno zakonskim propisima.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da su obveze na dan 31.12.2003. godine iskazane u iznosu od 2.798.489,70 KM. Najveću stavku u iskazanim obvezama čine obveze prema tvrtki AIRCO, Republika Francuska na ime vršenja prilazne kontrole zračnog prometa (2.733.461,96 KM). Revizijom je utvrđeno da je Proračunom za 2004. godinu planirano izmirenje navedenih obveza prema tvrtki AIRCO u iznosu od 2.132.390,00 KM.

OSTALI BITNI NALAZI

Sagledavajući poslovanje i funkcioniranje Direkcije ističemo:

- Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je temeljem Zaključka Vlade V broj 124/02 od 21.03.2002. godine Direkciji odobreno otvaranje podračuna preko kojeg će se vršiti uplata i transferisanje prihoda po osnovu obavljanja gospodarske djelatnosti. Prema istom Zaključku Direkcija i dalje ostaje proračunski korisnik. Otvaranje posebnog transakcijskog računa nije sukladno Zakonu o riznici prema kojem se svi prihodi korisnika proračuna moraju uplaćivati na Jedinstveni račun Riznice. Međutim račun je otvoren sukladno međunarodnim propisima i standardima, prema kojima je Direkcija dužna samostalno raspolagati приходima od naplate navigacijskih usluga. Međunarodna organizacija ICAO (International Civil Aviation Organization) je uputila dopis nadležnim institucijama BiH i FBiH u 2002. godini, od kojih traži da se uspostavi poseban račun za navigacijske usluge koje pruža Direkcija, na način koji će osigurati da naplata navigacijskih usluga određenih za međunarodno zrakoplovstvo bude pravilno troškovno postavljena.

Nakon donošenja Naputka o zatvaranju pojedinačnih računa i otvaranju podračuna za kredite i grantove federalnim proračunskim korisnicima od strane Ministarstva financija dana 25.02.2003. godine, svi federalni proračunski korisnici su bili dužni izvršiti gašenje transakcionih računa.

Direkcija je nakon objavljenog Naputka u dva navrata upućivala dopise Ministarstvu financija (10.03. i 12.03.2003. godine) u kojima, zbog mogućih nesporazuma i pogrešnog tumačenja navedenog Naputka, se traži pravilno tumačenje i izdavanje posebnog akta kojim bi se transakcijski račun Direkcije izuzeo iz Naputka. Na navedene dopise Federalno ministarstvo financija nije odgovorilo.

Da Direkcija u suradnji sa nadležnim institucijama a sukladno postojećim zakonskim propisima, poduzme adekvatne aktivnosti po pitanju rješavanja pravnog statusa posebnog transakcijskog računa Direkcije kako bi menadžment ispunio ovlasti cijeneći poslovanje Direkcije i međunarodne standarde.

V

ZAKLJUČAK

Izvršenom revizijom finansijskih izvješća Direkcije za 2003. godinu, u cilju postizanja transparentnosti u radu kao i javne odgovornosti menadžmenta za zakonitost i efikasnosti rada, konstatiran je značajan napredak u odnosu na prethodnu godinu u dijelu koji se odnosi na korištenje sredstava samo za namjene određene u Proračunu; postupanje sukladno Uredbi o postupu nabavke roba, uslugama i ustupanju radova i ustroj evidencije naplate potraživanja na podračunu.

Međutim, potrebno je pojačati funkcioniranje sistema internih kontrola: dosljednom primjenom zakonskih propisa iz oblasti materijalno-financijskog poslovanja kao i formiranjem vlastite računovodstveno-financijske i pravne službe.

Uzimajući u obzir korake koji je menadžment poduzeo u poboljšanju funkcioniranja sistema internih kontrola, smatramo da isti treba obuhvatiti sve segmente rada i procese odlučivanja, a sve u cilju zakonitosti rada kao i uspješnosti i efikasnosti u sprovođenju postavljenih ciljeva, te pouzdanosti i objektivnosti finansijskih izvješća.

Uvažavajući opće uvjete okruženja i značaj Direkcije za sistem uopće, nužno je riješiti pravni status transakcijskog računa, iskazivanje finansijskog poslovanja i sastavljanje finansijskih izvješća.

Posebno ukazujemo da je potrebno da menadžment Direkcije u suradnji sa nadležnim Ministarstvom prometa i komunikacija FBiH poduzme mjere za rješavanje pravnog statusa posebnog transakcijskog računa Direkcije kako bi se poslovanje u potpunosti odvijalo sukladno važećim zakonskim propisima.

KOMENTAR

U ostavljenom roku, Federalna Direkcija za civilno zrakoplovstvo dopisom broj 10-1-14-3-220-3/04 od 10.08.2004. godine, pismeno se očitovala na Izvješće o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća za 2003. godinu. Za određeni broj nalaza su data dodatna obrazloženja kojim se pojašnjavaju okolnosti koje su dovele do utvrđenih nepravilnosti u poslovanju i evidentiranju poslovnih transakcija a koja nisu utjecala na već konstatirane nalaze u Izvješću.

Viši revizor

Munib Ovčina, dipl.oec

Voda tima

Admir Džumhur, dipl.oec